

UCHWAŁA NR XLV/432/2017

RADY MIESJKIEJ W KOLE

z dnia 27 września 2017 roku

w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na rok 2017”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.), oraz art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz.1793 ze zm.) Rada Miejska w Kole uchwała, co następuje:

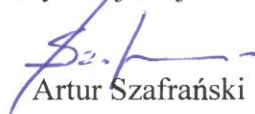
§ 1. Uchwala się „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na rok 2017” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Koła.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Kole

Artur Szafranski

Uzasadnienie do
UCHWAŁY NR XLV/432/2017
RADY MIEJSKIEJ W KOLE
z dnia 27 września 2017 roku

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z najważniejszych zadań Gminy Miejskiej Koło wynikających z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Szczepienia nastolatek przeciwko infekcji HPV jako ważną część skutecznej profilaktyki raka szyjki macicy rekomendują m. in. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV, a także Światowa Organizacja Zdrowia. Bardzo ważna dla działań w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy jest również strona edukacyjna. Profilaktyka zdrowotna i edukacja w tym zakresie są działaniami mogącymi przynieść wymierne korzyści w przyszłości. Codziennie umiera w Polsce 5 kobiet na raka szyjki macicy. W Polsce umiera 50% kobiet chorujących na ten nowotwór.

Głównym celem „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na rok 2017” jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy, sromu, pochwy i brodawek płciowych poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej wśród dziewcząt i chłopców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło oraz ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców.

Za potrzebą kontynuacji programu szczepień przemawiają m. in. takie aspekty jak: docelowe zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu nowotworów złośliwych, wcześniejsze objęcie szczepieniami dziewcząt w wieku 12 lat uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło w latach 2009 -2012 oraz 2013 – 2016, brak powszechnej dostępności do szczepionek przeciwko zakażeniom HPV, zwiększenie wśród kobiet wiedzy i świadomości na temat zagrożenia chorobami nowotworowymi oraz przekonanie do stosowania profilaktyki wtórnej poprzez badania cytologiczne oraz niewystarczający poziom wiedzy wśród dziewcząt i chłopców odnośnie zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV. Wolę kontynuacji programu szczepień profilaktycznych wyrazili także Radni Rady Miejskiej w Kole.

W związku z art. 48a ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych program polityki zdrowotnej będący kontynuacją programu realizowanego w poprzednim okresie nie ma obowiązku posiadania opinii Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

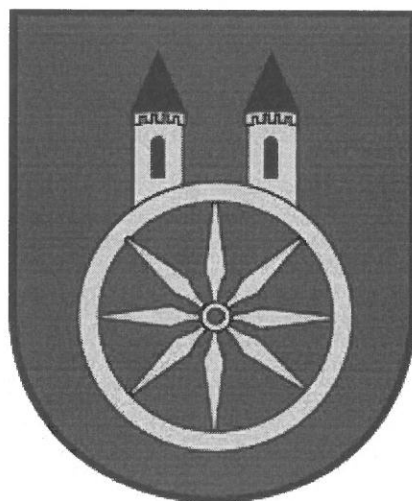
Z-ca BURMISTRZA

Elżbieta Modrzejewska

Załącznik do Uchwały Nr XLV/432/2017

Rady Miejskiej w Kole

z dnia 27 września 2017 r.

**Program profilaktyki zakażeń wirusem
brodawczaka ludzkiego (HPV)
w Gminie Miejskiej Koło na rok 2017**

I. Opis problemu zdrowotnego

1. Problem zdrowotny

Problem, stanowiący motyw i podstawę do przygotowania i realizacji niniejszego programu, to zwiększająca się liczba zachorowań na raka szyjki macicy (wykrytego w stadium uniemożliwiającym skuteczne leczenie), w konsekwencji powodująca wysoką śmiertelność. Mimo, że rak szyjki macicy jest nowotworem, któremu można skutecznie zapobiec, jest jednym z najczęściej występujących u polskich kobiet.

Główną przyczyną tego zjawiska jest niska efektywność działań profilaktycznych w tym zakresie. Aktywna profilaktyka, mająca na celu identyfikację pierwszych oznak, sugerujących początek choroby jest skuteczną metodą ochrony. Obecny system profilaktyki funkcjonujący w kraju jest nieefektywny, co wynika z braku zintegrowanego systemu profilaktyki, ograniczeń finansowych instytucji odpowiedzialnych za profilaktykę, niskiego zainteresowania społecznego programami profilaktycznym i braku informacji o zagrożeniu. Problem jest szczególnie dotkliwy na terenie małych miast, obszarów wiejskich.

W Polsce każdego roku na raka szyjki macicy zapada ok. 3 000 kobiet (2 909 kobiet w 2013 r., 2 807 kobiet w 2014 r.), z czego ponad połowa umiera (1 669 zgonów w 2013 r. i 1 628 w 2014 r.). Zgodnie z najbardziej aktualnymi danymi pochodzącymi z Krajowego Rejestru Nowotworów można wnioskować, iż w 2014 r. w województwie wielkopolskim na nowotwór szyjki macicy zachorowało łącznie 207 kobiet (z czego zmarło 127 kobiet). Jeśli chodzi o powiat kolski to liczba zachorowań na nowotwór raka szyjki macicy przedstawia się następująco: w roku 2013 odnotowano 5 zachorowań, w roku 2014 – 3 zachorowania. W 2013 roku odnotowano na terenie powiatu kolskiego 4 zgony z powodu nowotworu złośliwego szyjki macicy, natomiast w 2014 roku – 2 zgony. Wskaźnik procentowy liczby zachorowań w stosunku do liczby zgonów jest bardzo wysoki.

2. Epidemiologia

Rak szyjki macicy jest drugim co do częstości występowania nowotworem narządów płciowych u kobiet, a wyniki leczenia są niezadowolające ze względu na częste wykrywanie tego nowotworu w wysokim zaawansowaniu klinicznym. Globalnie, co roku odnotowuje się około 500.000 nowych zachorowań, z czego 240 000 kobiet umiera. Najmłodsze pacjentki ze zdiagnozowanym nowotworem trafiają do szpitali już w wieku 25 lat. Rak szyjki macicy jest pierwszym spośród nowotworów występujących u ludzi, którego czynniki ryzyka zidentyfikowano jako konieczne do jego rozwoju. Są nimi wirusy brodawczaka ludzkiego (HPV) o wysokim potencjalnie rakotwórczym, przenoszone drogą płciową i wywołujące przewlekłe zakażenia. Jest to wirus z rodziny Papilloma. Istnieje około 100 typów wirusa, z których część może być przyczyną łagodnych zmian, a część nowotworów złośliwych. Przyjmuje się, że nawet około 50% populacji ludzkiej w ciągu swojego życia przechodzi zakażenie HPV. Wirus jest przenoszony przede wszystkim drogą płciową, tak więc na zakażenie nim narażone są głównie osoby aktywne seksualnie. Niemniej jednak, w niektórych przypadkach może dojść np. do zakażenia dziecka przez matkę podczas porodu. Do głównych czynników ryzyka rozwoju raka szyjki macicy zalicza się: przewlekłe zakażenie HPV 16/18 lub innymi typami wysokoonkogennymi, wiek, wczesne rozpoczęcie współżycia, duża liczba partnerów płciowych, duża liczba porodów, wieloletnie palenie papierosów. U wielu osób HPV nie ujawnia się, a dzięki działaniu układu immunologicznego zakażenie ustępuje samoistnie. W przypadkach osób wykazujących osłabienie odporności, może dojść do przewlekłego zakażenia HPV, a w następstwie do powstania nowotworów. Problem wysokiej zachorowalności na raka szyjki macicy (obok niskiej skuteczności badań profilaktycznych) spowodowany jest również dotychczasowym brakiem możliwości szczepienia przeciwko wirusowi HPV. Od listopada 2006 roku szczepionka jest dostępna w Polsce. Jest to czterowalentna profilaktyczna szczepionka zapobiegająca przewlekłym zakażeniom HPV typu

16 i 18 (odpowiedzialnych za rozwój ponad 70% wszystkich raków szyjki macicy) oraz 6 i 11 (związanych z rozwojem niemal wszystkich łagodnych brodawek płciowych). Rozległe i długotrwałe badania kliniczne prowadzone w ośrodkach na całym świecie wykazały, że podanie szczepionki kobietom nie zakażonym w dużym stopniu zabezpiecza je przed rozwojem przed nowotworowych zmian w obrębie szyjki macicy związanych z HPV 16 i 18. Szczepienia zapobiegają również rozwojowi innych, nieco rzadziej występujących nowotworów zależnych od HPV - raka pochwy, sromu, odbytu i innych okolic, a także niemal całkowicie eliminują ryzyko rozwoju uporczywych brodawek płciowych.

Szczepionka przeciwko HPV z pewnością nie stanie się szybko częścią krajowego programu profilaktyki raka szyjki macicy ze względu na koszty. Dla uzyskania pełnego indywidualnego efektu profilaktycznego niezbędne jest zastosowanie szczepionki przed ekspozycją na zakażenie, a więc najlepiej przed inicjacją seksualną. Większość rekomendacji zaleca szczepienia dziewcząt już od 11 roku życia ze względu na możliwe największe korzyści ze szczepień. Realizacja programu jest więc odpowiedzią na istniejącą sytuację sanitarno - epidemiologiczną w kraju, wynikającą z nieefektywnych działań profilaktycznych.

2. Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu

Za potrzebą wdrożenia programu zdrowotnego w Gminie Miejskiej Koło, przemawiają takie aspekty jak:

- a) docelowe zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu nowotworów złośliwych (priorytet zdrowotny określony Rozporządzeniem Ministra zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych – Dz. U. Nr 137 poz.1126);
- b) wcześniejsze objęcie szczepieniami określonej populacji dziewcząt Gminy Miejskiej Koło (dziewcząt w wieku 12 lat) w latach 2009 -2012 i 2013 – 2016;
- c) brak powszechnej dostępności do szczepionek przeciwko zakażeniom HPV z powodu nie finansowania tych szczepień ze środków publicznych;
- d) zwiększenie wśród kobiet wiedzy i świadomości na temat zagrożenia chorobami nowotworowymi oraz przekonanie do stosowania profilaktyki wtórnej poprzez badania cytologiczne.

II. Cele programu

1. Cel główny

Głównym celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy, sromu, pochwy i brodawek płciowych poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej wśród dziewcząt i chłopców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło oraz ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców.

2. Cele szczegółowe

- a) realizowany program będzie miał duży wpływ na zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie zapobiegania chorobom nowotworowym i zakażeniom wywołanym przez wirusy brodawczaka ludzkiego;
- b) zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej wśród nastolatek odnośnie zachorowalności na raka szyjki macicy;
- c) zmiana postaw dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania poprzez nabywanie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych;
- d) ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców;
- e) dokonanie dobrowolnych szczepień wśród nastolatek, które mogą zapobiec rakowi szyjki macicy;

- f) podniesienie poziomu świadomości zdrowotnej młodych dziewcząt i chłopców oraz ich rodziców i przekonanie do wczesnej konsultacji medycznej w przypadku występowania niepokojących objawów;
- g) wypromowanie zdrowego trybu życia wśród młodzieży szkolnej.

3. Oczekiwane efekty

Wprowadzenie szczepień będzie prowadziło niewątpliwie do wyraźnego zmniejszenia występowania przednowotworowych zmian w obrębie szyjki macicy, czego naturalnym następstwem stanie się obniżenie wartości pozytywnej badań cytologicznych, ponadto zmniejszy zachorowalność na raka szyjki macicy w perspektywie wieloletniej, wpłynie na zwiększenie poziomu wiedzy rodziców i uczniów na temat ryzykownych zachorowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową oraz zwiększy poziom wiedzy rodziców/opiekunów prawnych i dziewcząt dotyczący profilaktycznych badań okresowych.

4. Mierniki efektywności odpowiadające celom programu

- a) liczba dziewcząt w populacji określonej w programie w danym roku kalendarzowym
- b) liczba odbiorców edukacji zdrowotnej w tym:
  - ✓ rodziców/opiekunów prawnych
  - ✓ dziewcząt
  - ✓ chłopców
- c) liczba dziewcząt objętych programem szczepień:
  - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 1 dawkę szczepionki
  - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 2 dawki szczepionki
  - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 3 dawki szczepionki
- d) liczba dziewcząt, które nie zaszczepiono.

III. Adresaci programu

1. Oszacowanie populacji

Programem objęte są dziewczęta mające dwanaście lat uczęszczające do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło:

- w roku 2017 – rocznik 2005 – 111 dziewczynek

Dopuszcza się zwiększenie liczby dziewcząt objętych programem w zależności od zwiększenia liczby dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych.

Pośrednimi adresatami programu są rodzice/opiekunowie prawni dziewcząt.

2. Tryb zapraszania do programu

- a) wysłanie imiennego zaproszenia rodzicom/ opiekunom prawnym na adres domowy do uczestniczenia w programie dla wszystkich uprawnionych dziewcząt wraz z kompletem dokumentów;
- b) uczestnictwo w programie opiera się na zasadzie dobrowolności.

IV. Organizacja programu

- a) do programu szczepień zakwalifikowano udział dziewcząt w wiek 12 lat;
- b) wybór realizatora programu w drodze otwartego konkursu ofert ogłaszanego przez Gminę Miejską Koło na podst. art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.);
- c) przeprowadzenie wśród odbiorców programu akcji informacyjno- edukacyjnej dotyczącej profilaktyki zakażeń HPV w dostępnych formach (zaproszenie do udziału w spotkaniach

z rodzicami lekarza, zajmującego się problematyką raka szyjki macicy) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych przedstawiających dane z zakresu HPV, informowanie o źródłach wiedzy objętej prowadzoną edukacją zdrowotną); akcją informacyjno – edukacyjną objęte zostaną dziewczęta z poszczególnych roczników, ich rodzice/ opiekunowie prawni oraz chłopcy w analogicznym wieku;

- d) przeprowadzenie kwalifikacji dziewcząt do szczepień ochronnych (badanie lekarskie przed podaniem szczepienia);
- e) przeprowadzenie szczepień zgodnie z procedurami medycznymi tj. 3 dawki (dla dziewcząt, które nie będą mogły z powodów zdrowotnych skorzystać ze szczepień w wyznaczonym terminie zostanie wyznaczony termin dodatkowy); schemat szczepień 0 - 2 – 6; szczepienia odbywać się będą w gabinecie pielęgniarskim w jednej ze szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło;
- f) szczepienia będą dobrowolne, wykonanie szczepienia wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego na wykonanie cyklu szczepień (odpowiednie druki zapewni realizator programu zdrowotnego);
- g) dokonanie stosownych wpisów potwierdzających wykonanie szczepień w dokumentacji medycznej.

V. Koszty (koszty jednostkowe, planowane koszty całkowite, źródła finansowania)

Całościowy budżet programu na rok 2017 wyniesie 79.920,00 zł.

Koszt jednostkowy (rzeczywisty) określony zostanie w wyniku rozstrzygnięcia konkursu. Szczepienia są bezpłatne, finansowane z budżetu Gminy Miejskiej Koło.

VI. Czas realizacji programu

Program prowadzony będzie na przełomie roku szkolnego 2017/2018.

VII. Monitorowanie i ewaluacja (ocena efektywności programu)

Przedmiotem monitoringu będzie:

- a) przy współpracy z realizatorem świadczeń objętych programem monitorowana będzie zgłaszalność dziewcząt do poszczególnych serii szczepień;
- b) dokumentacja medyczna związana z programem prowadzona będzie przez realizatora świadczeń. Obowiązek w tym zakresie określony zostanie w umowie o świadczenie usług zdrowotnych w formie szczepień ochronnych przeciwko HPV typu 6,11,16,18;
- c) sporządzenie informacji z realizacji programu.

VIII. Komórka odpowiedzialna za realizację programu

Organem przygotowującym i koordynującym program jest Burmistrz Miasta Koła.

Komórką odpowiedzialną za realizację programu jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Kole.

Przy opracowywaniu programu korzystano z informacji zawartych w: Biuletynie nr 13 "Nowotwory złośliwe w Wielkopolsce w 2014 roku" aut. dr n. med. Agnieszka Dyzmann-Sroka mgr Maciej Trojanowski mgr Anna Kubiak Wiesława Olenderczyk mgr Beata Szczęch mgr Łukasz Taraszkiewicz Teresa Wosicka, rekomendacji Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego dotyczącego diagnostyki, profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy oraz publikowanych na stronach internetowych rekomendacjach Polskiego Towarzystwa Profilaktyki Zakażeń HPV (www.studencimedycyny.pl, www.pulsmedycyny.com.pl).